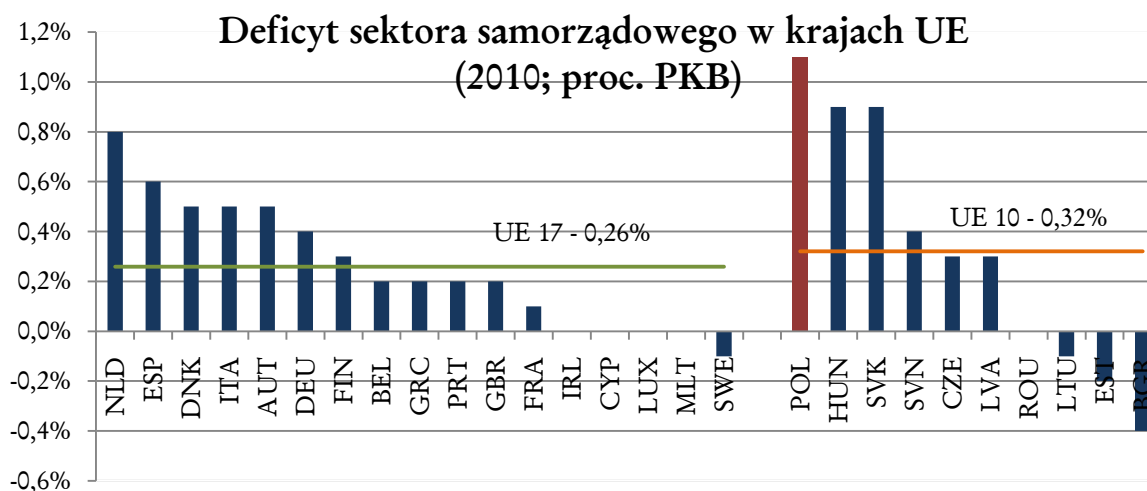

Zadłużenie i wydatki samorządów w Polsce na tle UE

- Deficyt sektora samorządowego w Polsce w relacji do PKB systematycznie rośnie od 2008 roku. W 2010 roku wyniósł 1,1% PKB i był najwyższy wśród krajów UE.
- Dług sektora samorządowego w Polsce wynosi 3,9% PKB, przy średniej dla krajów regionu 3,1% PKB.
- Samorzady w Polsce odpowiadają za 33% wydatków publicznych, znacznie powyżej średniej dla UE, wynoszącej 23%.

Deficyt budżetowy sektora samorządowego w Polsce jest najwyższy wśród wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. W 2010 deficyt sektora samorządowego w Polsce wyniósł ponad 1,1% PKB. Jest to wynik trzykrotnie wyższy niż średnia dla UE 10¹ – 0,32% PKB oraz ponad 3,5-krotnie wyższy niż średni wskaźnik dla UE 17² – 0,26% PKB.

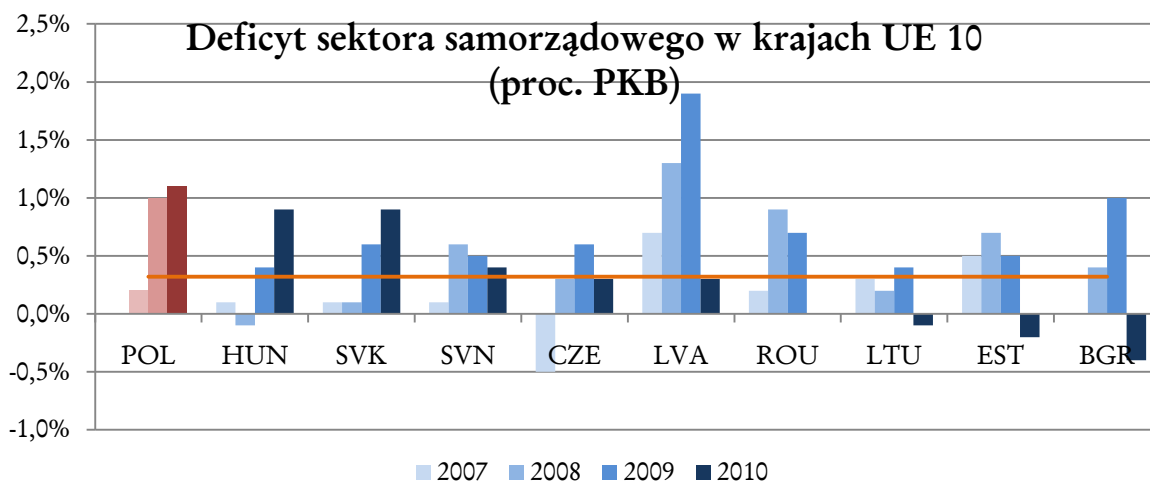

Wysoki deficyt sektora samorządowego w Polsce nie pojawił się nagle w 2010 r., narastał on regularnie od 2008r. Jeszcze rok wcześniej (2007) sektor samorządowy odnotował brak deficytu. Jednak w 2008r. wyniósł on 0,2% PKB. Gwałtowny wzrost wskaźnika nastąpił w 2009 r., gdy poziom deficytu wyniósł 1% PKB. Tak więc najwyższy deficyt w całej Unii Europejskiej w 2010 r. nie jest zaskoczeniem a raczej kontynuacją niepokojącego trendu.

¹ Nowe kraje członkowskie UE (bez Malty i Cypru).

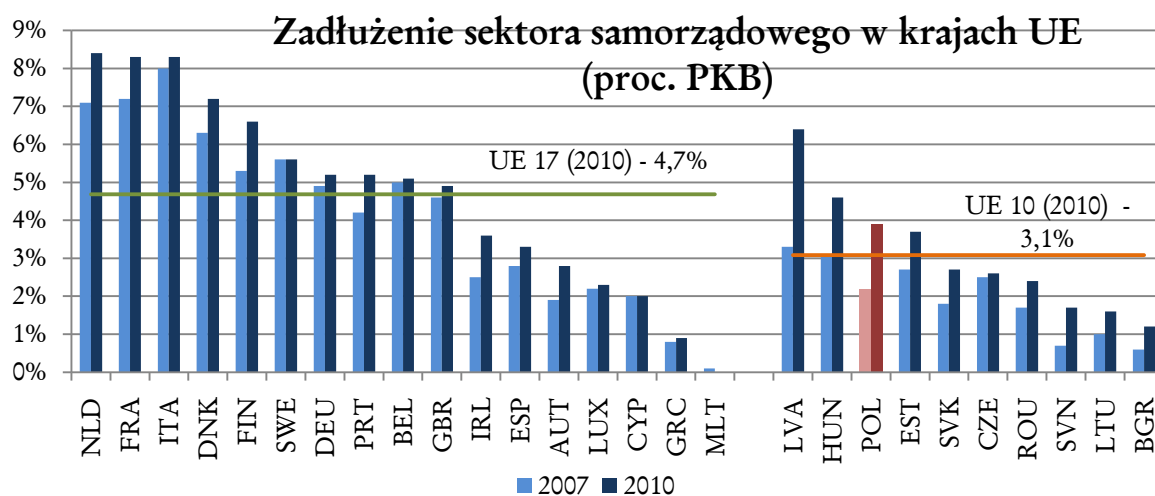
² Stare kraje członkowskie UE (wraz z Malcią i Cyprem).

Mimo że ostatni kryzys gospodarczy wśród krajów UE najłagodniejszy przebieg miał w Polsce, to właśnie polskie samorzady odnotowały największe problemy z domknięciem swoich budżetów. Szybko i regularnie narastający deficyt sektora samorządowego w Polsce doprowadził do znacznego wzrostu zadłużenia tej części sektora finansów publicznych.

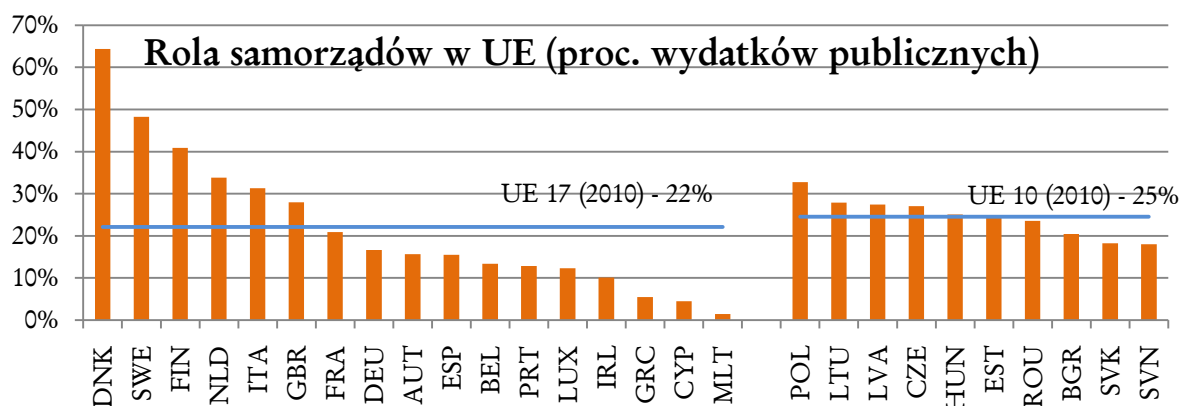
Źródło: opracowanie własne na podstawie Eurostat

Zadłużenie sektora samorządowego w Polsce należy do najwyższych w regionie. Wśród krajów UE 10 bardziej zadłużone są tylko samorzady na Łotwie i Węgrzech. Zobowiązania finansowe sektora jednostek samorządu terytorialnego w Polsce wynoszą prawie 4% PKB, podczas gdy średnia dla UE 10 – 3,1%. Nie można tutaj usprawiedliwiać polskich samorządów faktem, że inwestycje unijne są źródłem istotnej części zadłużenia, ponieważ w krajach regionu również realizowane są inwestycje ze środków UE. Wprawdzie na tle UE 17, gdzie średnie zadłużenie sektora samorządowego wynosi 4,7%, polski wskaźnik znajduje się poniżej średniej, ale przy tak wysokim poziomie deficytu jak w 2010 r. już w 2011 r. zadłużenie może sięgnąć średniej dla UE 17.

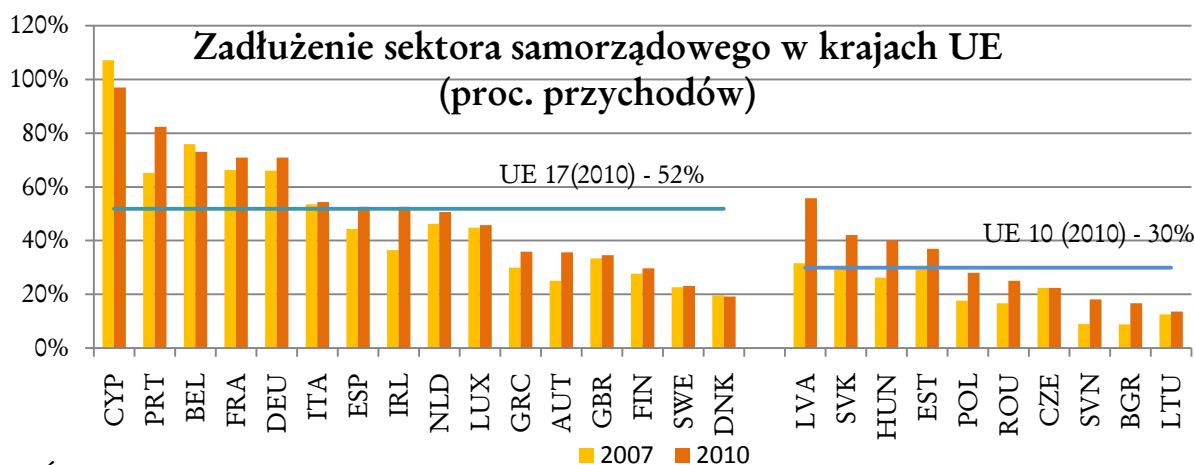
Źródło: opracowanie własne na podstawie Eurostat

Przez trzy lata sytuacja finansowa sektora samorządowego w Polsce znacznie się pogorszyła. Rok 2007 to zbilansowany budżet oraz istotnie niższy poziom zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego (2,2% PKB – co stawia Polskę w środku stawki UE10). Rok 2010 charakteryzuje się w Polsce najwyższym, wśród wszystkich krajów UE, deficytem sektora samorządowego oraz należącym do najwyższych poziomem zadłużenia (trzeci najwyższy dług w UE10).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Eurostat

Polskie samorzady odgrywają istotną rolę jako dysponent środków publicznych. Udział wydatków sektora samorządowego w wydatkach całego sektora finansów publicznych w Polsce jest relatywnie wysoki. W 2010 r. wyniósł on 33% przy średniej w krajach UE 10 - 25%. Nie usprawiedliwia to jednak wysokiego poziomu zadłużenia. Samorzady o znacznie większej roli potrafią utrzymać dług w ryzach mimo swych rozmiarów. Samorzady w Danii, których udział w wydatkach sektora finansów publicznych jest prawie dwukrotnie wyższy niż w Polsce (64%), w 2010 r. były zadłużone³ o 9 pkt. proc. mniej niż samorzady w Polsce. Również zadłużenie sektora samorządowego w Szwecji, których rola jest istotnie większa (48%), jest niższe niż w Polsce (o 3 pkt. proc. w 2010 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Eurostat

³ Poziom zadłużenia liczony jako relacja długu do przychodów.

Szybko rosnący poziom zadłużenia to istotne zagrożenie dla finansów samorządów. Dynamika zadłużenia w ostatnich trzech latach jest bardzo wysoka. Od 2007 r. poziom długu wzrósł o 60%. Jest to czwarty najwyższy wzrost w całej UE. W innych krajach UE, gdzie sektor samorządowy odgrywa znaczną rolę w całym sektorze finansów publicznych, wprowadzane są różne reguły fiskalne⁴, które dyscyplinują samorządy. Utrzymanie się tak wysokiego wzrostu poziomu długu sektora samorządowego w kolejnych latach może doprowadzić do znacznego pogorszenia się jego sytuacji finansowej.

⁴ Często znacznie ostrzejsze od obowiązujących w Polsce.

* * *

WESPRZYJ FOR

Pomóż nam chronić Twoją wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym.

Misją Forum Obywatelskiego Rozwoju jest zmieniać świadomość Polaków oraz obowiązujące i planowane prawo w kierunku wolnościowym. Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wyłożonego i skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący Twoją wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, poprzyj nasze działania swoim darem pieniężnym. Twój dar umożliwia nam działalność oraz potwierdza słuszność i skuteczność naszego wysiłku.

Każda darowizna jest dla nas ważna. Potrzebujemy zwłaszcza regularnego wsparcia. Zachęcamy do dokonywania nawet niewielkich, lecz regularnych wpłat.

Już dziś pomóż nam chronić Twoją wolność - obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

Przelew na konto FOR

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju - FOR
Al. J.Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa
Numer konta: 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

Forum Obywatelskiego Rozwoju (FOR)
Al. J.Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa
tel. +48 22 427 40 10, fax +48 22 213 37 85
e-mail: info@for.org.pl
www.for.org.pl